

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

زمان چاپ: ۱۴۰۱/۱۰/۲۰

شماره مجوز مجله: ۸۰۴۰۰

طراحی سایت مسکونی بخش پنجم: مطالعات زیست محیطی

پوریا زارع^۱، روناک کاظمی صوفی^۲، سعید بای^۳

۱. دانش آموخته کارشناسی مهندسی شهرسازی دانشگاه بجنورد

zare.pooria@yahoo.com

۲. دانش آموخته کارشناسی مهندسی شهرسازی دانشگاه بجنورد

ronaksoufi@gmail.com

۳. دانش آموخته کارشناسی مهندسی عمران، دانشگاه آزاد گنبد کاووس

saeedbaay@yahoo.com

چکیده

با گسترش شهرها و افزایش جمعیت و فقدان اقدامات کافی در جهت کنترل آلودگی ها، به تدریج آثار زیان آور بر محیط زیست و انسان، هر چه بیشتر آشکار شده و همگام با پیشرفت صنایع، این آلودگی ها به صورت تهدیدی جدی برای سلامت عمومی جامعه قلمداد شده است. رویکرد طراحی شهری پایدار این امکان را برای معماران و برنامه ریزان شهرسازی فراهم می آورد تا بتوانند مکان هایی پویا را خلق نمایند که تعامل میان انسان و زیست بوم آن را به حداکثر برساند.

آنچه موضوع برنامه ریزی برای حریم شهر و حفاظت از این اراضی را ضروری می سازد، مسائل ناشی از رشد کلان شهرها، پیدایش و رشد شتابان سکونتگاه های پیرامونی در این محدوده است. مطابق قانون، حریم شهر عبارت است از قسمتی از اراضی بلا فصل پیرامون محدوده شهر که تحت نظارت و کنترل شهرداری و در محدوده تقسیمات کشوری است و توسعه پایدار شهرها با رعایت اولویت حفظ اراضی کشاورزی، باغات و جنگلها، تنها در چارچوب ضوابط و مقررات مصوب طرح های جامع و هادی امکان پذیر است. نتایج نشان می دهد کلانشهرها جمعیت زیادی را در خود جا داده که این امر خود منجر به گسترش و شدت فشارهای وارده بر محیط زیست و در نتیجه به بروز انواع آلودگی های زیست محیطی، تخریب منابع و کاهش فضاهای طبیعی شده است.

کلمات کلیدی: مطالعه زیست محیطی، آلودگی، جمعیت

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

مطالعات زیست محیطی

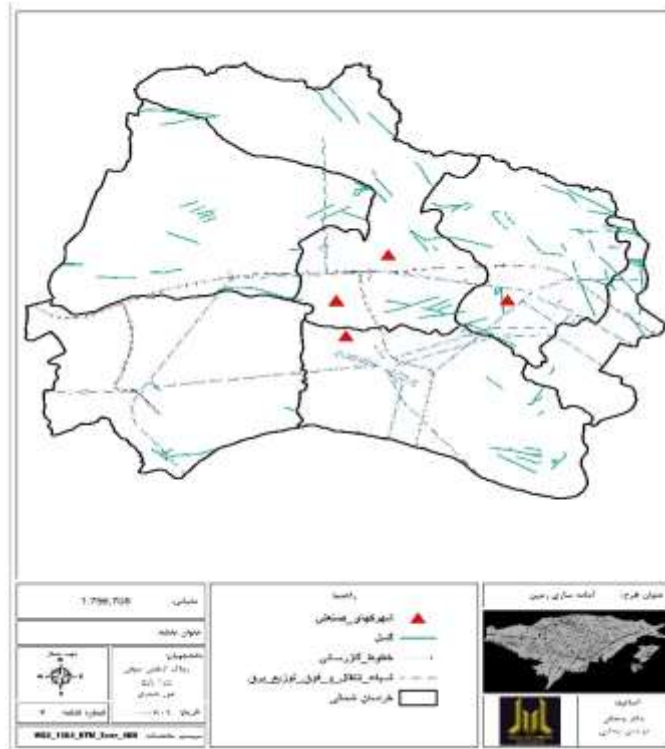
استخراج اطلاعات و بررسی مقدماتی مربوط به امکان تامین آب، برق و فاضلاب مجموعه سکونتی براساس مطالعات طرح های موجود شهری

کامال بدیهی است که برای طراحی هر سکونت گاهی در نظر گرفتن امکان تامین آب، برق و فاضلاب مجموعه پیش شرطی اساسی میباشد و الزم است که بررسی های الزم پیش از طراحی در این خصوص صورت پذیرد.

محیط طبیعی شهرستان بجنورد با توجه به عرض جغرافیایی و ناهمواری ها، اکوسیستمی از گونه های خاصی از گیاهان و جانوران را در خود جای داده است. مناطق حفاظت شده و مناطق امن با شکار ممنوع به عنوان آزمایشگاه های زمین شناسی و شناخت گونه های گیاهی و جانوری و همچنین فضاهاى تفرجی - گردشى مطرح و مؤثر در محدوده است.

قرار گیری حداقل پنج منطقه حفاظت شده، پارک ملی، پناهگاه حیات وحش و منطقه شکار ممنوع از منابع زیست محیطی با ارزش در خراسان شمالی است. که با لحاظ موقعیت قرارگیری شهر بجنورد در مرکزیت جغرافیایی استان، از جمله گردشگاههای منطقه شهری بجنورد هستند. این مناطق عبارتند از:

- منطقه حفاظت شده و پارک ملی ساریگل (جنوب شرق شهرستان بجنورد)
- منطقه حفاظت شده سرانی (شمال شرق شهرستان بجنورد)
- منطقه حفاظت شده و پارک ملی سالوک (جنوب شهرستان بجنورد و شمالشهرستان اسفراین)
- منطقه حفاظت شده قرخود (غرب شهرستان بجنورد و همجوار با پارک ملی گلستان)
- پناهگاه حیات وحش میاندهشت (جنوب غرب شهرستان بجنورد)

بررسی مسائل زیست محیطی و اکولوژیک و تاثیر آن در طراحی تفصیلی

آلودگی هوا

آلودگی جوی: فضولات مربوط به موتورخانه ها، دودکش های خانگی، وسایل نقلیه موجب کاهش اشعه مستقیم آفتاب و افزایش اشعه پراکنده است که دارای واکنش های متفاوت در شهر است قرار گیری دشت بجنورد در میان دو تاقدیس شمالی و جنوبی و کاتالیزه شدن هوا در دو تنگه بد راتلو و غرب کارخانه سیمان بجنورد در شرق شهر بجنورد از عناصر و عوامل اقلیمی تاثیر گذار در منطقه هستند که در ادامه بررسی می شود.(طرح جامع)

تجمع زبالها و بدون سر بودن سطل زباله و ریختن آشغال در جوب کنار خیابان باعث آلودگی زیستی شده است.

وجود سطل زبالهای سرباز که سبب ایجاد آلودگی محیطی میشود.

شلوغی سواه راه دربرخی ساعات که همم سبب آلودگی زیست محیطی و هم سبب آلودگی صوتی میشود.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

وجود کاربری هایی که باعث تجمع زیاد میشوند و در نتیجه آلودگی ایجاد میکنند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

آلودگی بصری

از مواردی که باعث آلودگی بصری میشود شکستن خط آسمان، استفاده از رنگهای متفاوت در بناها، استفاده از مصالح گوناگون (تنوع بی حد و مرز در نماهای شهری)، وجود کاربری های چون تعمیر گاه و..... میباشد.

در برخی از قسمت محدودده شکستگی خط آسمان، بناها با رنگ های متفاوت، و کاربری هایی که شکل و شمایل نامناسبی به محیط میدهد وجود دارد که آلودگی بصری ایجاد کرده است.

تعرض برخی کاربری ها در پیاده رو که سیمای نامناسبی به دید بصری داده است

وجود بناهای مخروبه که شکل نامنسی به دید انسانی میدهد و آلودگی بصری ایجاد میکنند.

ناهماهنگی در طبقات، وجود بناهایی با مصالح و رنگ های متنوع سبب ایجاد آلودگی بصری شده است.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

شناسایی گیاهان بومی و پوشش گیاهان طبیعی موجود

در ارتفاعات شمال غرب بجنورد، پوشش گیاهان به صورت جنگل های کم تراکم و جنگل های خزری غیر انبوه وجود دارد. هر چه به سمت غرب پیش می رود بر انبوهی آن افزوده می شود. حدود ۱۴/۶ درصد از سطح استان به پوشش جنگلی در تراکم های مختلف اختصاص دارد. بیش ترین درصد جنگل کم تراکم است (۶۶/۹ درصد) و بعد از آن حدود ۲۸ درصد منابع جنگلی استان به صورت نیمه متراکم و تنها ۴/۴ درصد پوشش جنگلی متراکم را تشکیل می دهد. خاطر نشان می گردد حدود یک درصد (۳۷۲۷ هکتار) جنگل دست کاشت در سطح استان نیز احداث گردیده است. گونه های مهم درختی مثمر از نوع گردو، بنه، پسته و زرشک کوهی و عمده ترین گونه غیر مثمر ارس کوهی است.

و مراتع به طور کلی ۵۵ درصد از سطح استان را در تراکم های مختلف پوشش داده است. این پوشش در شکل استپی در استان از تنوع زیادی برخوردار است. شهرستان بجنورد در استان خراسان شمالی بیش ترین پوشش مرتعی را دارد. به طور کلی مراتع متراکم ۶/۹ درصد است که مراتع علفی نسبتا خوب را در منطقه تشکیل میدهند و مراتع نیمه متراکم ۳/۴۰ درصد و کم تراکم ۵۲/۸ درصد از سطح استان را پوشش داده اند. سطوح و درصد این منابع تجدید شونده استان در زیر ارایه می شود.

پوشش گیاهی

بیشترین درصد جنگل کم تراکم است (۶۶/۹ درصد)
کم تراکم جنگل های با تراکم تاج پوشش بیش از ۵۰ درصد

تراکم های مختلط	۱۴/۶
کم تراکم	۶۶/۹
نیمه متراکم	۲۸
متراکم	۴/۴
حدود یک درصد (۳۷۲۷ هکتار) جنگل دست کاشت در سطح استان نیز احداث گردیده است	

جمع بندی

استفاده از درختچه های همیشه سبز در جهت جداسازی سواره رو از پیاده رو در سایت مسکونی مورد نظر؛

درختچه همیشه سبز شمشاد:

این درختچه هم همیشه سبز و مقاوم به کم آبی میباشد. برگهای آن براق چرمی و سبز تیره بوده . گل آذین گرزنی آن به طول ۵ سانتی متر و گلهای آن سبز مایل به سفید است و در وسط بهار ظاهر می شود . نحوه نگهداری آن؛ در فصل تابستان دادن کود کافی.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

استفاده از جداره سبز به وسیله درختان در خیابان های سایت مورد نظر در جهت ایجاد عایق صوتی، تامین امنیت پیاده، تهویه مطبوع و ...

کامیس سبز زبر:

در مقابل بارش برف، تغییرات دمایی و تحمل وزن برف بر روی خودش بسیار مقاوم است، مناسبترین گزینه برای اقلیم سردسیری محسوب می شود.

تجمع زباله ها و بدون سر بودن سطل زباله و ریختن آشغال در جوب کنار خیابان باعث آلودگی زیستی شده است.

استفاده از درپوش و دریچه های گریتینگ برای جوب ها که مانعی برای جلوگیری از ورود زباله های ناخواسته به شبکه فاضلاب- دید مناسب شهری و جلوگیری از آلودگی با توجه به معابر کلی در بجنورد که بین ۲,۵ تا ۳,۵ متر است و ۲,۵ متر مربوط به فضای سبز کنار معابر و یک متر مربوط به جوب های با دریچه های گریتینگ دار.

سطل زباله های ۶۶۰ مکانیزه شهری که با توجه به نوع ساخت و سازگاری آن ها با محیط از آلودگی جلوگیری میکنند.

تعیین خط معین برای کاربری ها که از تعریض آنها در معابر پیاده رو جلوگیری شود.

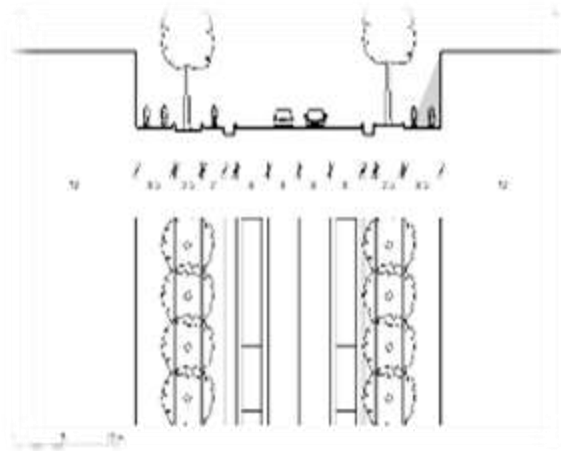

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

منابع

- بهزادفر، مصطفی، طرح ها و برنامه های شهرسازی، ۱۳۸۹
- مصوبات شورای عالی شهرسازی ایران تا سال ۱۳۸۸، وزارت راه و شهرسازی، ۱۳۸۸
- احسن، مجید، مجموعه قوانین و مقررات شهرسازی، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران، چاپ اول ۱۳۸۲.
- سعیدنیا، احمد، ساخت و سازهای شهری (جلد ۶ کتاب سبز شهرداری ها)، ۱۳۸۲
- برک پور، ناصر، مدیریت و حکمروایی شهری، انتشارات دانشگاه هنر، ۱۳۸۸
- لطیفی، غلامرضا، مدیریت شهری، ۱۳۸۶
- سعیدنیا، احمد، مدیریت شهری، جلد ۱۱ کتاب سبز شهرداریها، ۱۳۸۲
- زیاری، کرامت ا...، برنامه ریزی شهرهای جدید، انتشارات سمت، ۱۳۸۲
- عزیزی، محمد مهدی، مقالات منتشره در نشریه هنرهای زیبا.
- عزیزی، محمد مهدی، تراکم در شهرسازی، دانشگاه تهران: ۱۳۸۵
- کوپن ج. کریزک، جو پاور، مصطفی بهزادفر (مترجم)، کیومرث حبیبی (مترجم)، آئین شهرسازی پایدار، انتشارات مهر ایمن، ۱۳۹۰
- مجموعه مقالات و نوشتارها پیرامون مسکن مهر و اثرات آن بر شهرهای کشور
- دهاقانی، ناصر، تحلیلی از ویژگی های برنامه ریزی شهری در ایران، انتشارات دانشگاه علم و صنعت ایران: ۱۳۸۳
- شیعه، اسماعیل، با شهر و منطقه در ایران، انتشارات دانشگاه علم و صنعت ایران، ۱۳۸۴
- توسلی، محمود، اصول و روش های طراحی شهری و فضاهای مسکونی در ایران، مرکز مطالعات وزارت مسکن و شهرسازی، ۱۳۷۵
- توسلی، محمود، طراحی شهر در اقلیم گرم و خشک ایران، انتشارات مرکز مطالعات وزارت مسکن و شهرسازی، تهران: ۱۳۸۵